Tlačová beseda SPPK a chovateľov ošípaných

Slovenskí chovatelia ošípaných vyrábajú bravčovinu prvotriednej európskej kvality. To, aké množstvo ošípaných budú v budúcnosti chovať a aké množstvo zdravého slovenského mäsa budeme môcť ako spotrebitelia konzumovať, ovplyvnia niektoré zásadné faktory – najmä zvládnutie situácie s nebezpečnou nákazou afrického moru ošípaných v Európe a finančná stabilita chovov ošípaných.

1. Situácia. ***Negatíva: málo zvierat, nízke odbytové ceny, lacné dovozy nekvalitného mäsa***

Kým v roku 1979 sme mali v našich chovov takmer 2 800 000 ošípaných, v roku 1996 už len necelé dva milióny. K prvému polroku 2018 evidujeme 631 809 ks ošípaných.

Odbytové ceny jatočných ošípaných klesajú. Chovatelia by najradšej všetky zvieratá predávali na Slovensku, tu však ceny nepokrývajú výrobné náklady na chov zvierat. Preto sú nútení predávať ich prvotriedne jatočné ošípané do zahraničia, kde ich vedia lepšie speňažiť.

Chovatelia stále považujú za najväčší problém dovoz lacného a nekvalitného bravčového mäsa zo zahraničia. Takéto mäso sa k nám dováža najmä zo Španielska, Belgicka či Poľska a to za nízke ceny, ktoré deformujú trh s touto komoditou. Výrobky z neho nedosahujú kvalitu prvotriedneho slovenského bravčového. Ide pritom o mäso, ktoré na západe Európy majú problém predať. Môže byť dlhšiu dobu skladované, dokonca podľa chovateľov v niektorých prípadoch by malo patriť do kafilérie, a nie k spotrebiteľovi. Navyše, nízku cenu dovážaného mäsa podporuje silná štátna podpora západoeurópskych krajín, ktorej naši výrobcovia nevedia konkurovať.

2. Pozitíva pre spotrebiteľov. ***KVALITA BRAVČOVINY, MINIMUM ANTIBIOTÍK***

podpredseda Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory Miroslav Štefček v rozhovore pre TA3

Chovateľom sa vďaka náročnej práci postupne podarilo vyzdvihnúť domáce chovy ošípaných na európski piedestál v kvalite, o čom svedčia aj viaceré ukazovatele. Vzhľadom na stav, v akom stave sa nachádza celý sektor živočíšnej výroby, je preto dvojnásobne potešiteľné, že Slováci vedia vyrobiť zdravé a bezpečné mäso, čím dokážu konkurovať ostatným európskym producentom.

Zväz chovateľov ošípaných na Slovensku si dal v máji 2018 vypracovať prieskum kvality bravčového mäsa v obchodoch. Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum – Výskumný ústav živočíšnej výroby - hodnotil senzorické, nutričné a hygienické faktory bravčového mäsa zo Slovenska, Španielska, Poľska, Nemecka, Belgicka a Holandska. Najlepšie hodnotenie získalo bravčové mäso zo slovenských chovov. Malo najlepšie senzorické vlastnosti, najmenšie hmotnostné straty po tepelných úpravách a ku zákazníkovi precestovalo najmenej kilometrov.

Slovensko má chovy ošípaných s veľmi nízkou mierou používania antibiotík v rámci Európskej únie - 43,2 mg/kg živej hmotnosti zvieraťa. Sme tak na 7. mieste z krajín EÚ. Dokonca v niektorých chovoch antibiotiká nepoužívame vôbec. Chovy máme pod neustálou kontrolou veterinárov. Prvotriedna kvalita bravčoviny prispieva k znižovaniu tak rozšírených civilizačných ochorení. Slovensko patrí medzi krajiny s najvyšším výskytom rakoviny hrubého čreva a jednou z príčin sú aj nekvalitné dovozové potraviny.

Najmenej atb v mäse má Nórsko, krajina však chová len minimum ošípaných. Česi majú 79,8 mg/kg, Poliaci 132,2 mg/kg, Belgicko 161,1 mg/kg, Nemecko 204,8 mg/kg, Španielsko 242,0 mg/kg, Maďarsko 245,5 mg/kg. Najviac atb pri chove ošípaných používajú Taliani, a to 341 mg/kg živej hmotnosti zvieraťa.

3. Africký mor ošípaných (AMO). Potrebujeme zaviesť mimoriadne opatrenia

archív

Africký mor ošípaných doslova zviera hranice našej krajiny, kam sa zatiaľ nedostal. Nákaza je v Českej republike, Maďarsku, Rumunsku, Bulharsku, Poľsku, Pobaltských krajinách, na Ukrajine, endemický výskyt v Ruskej federácii a na Kaukaze. 13.9.2018 bol potvrdený africký mor ošípaných (AMO) u uhynutého diviaka v Belgicku.

Štátna veterinárna a potravinová správa na svojej stránke píše: diagnostikované ku dňu 19.9.2018 boli štátoch EÚ ohniská ako u domácich ošípaných – 1192 ohnísk (najviac a veľký nárast v Rumunsku - spolu 929 ohnísk), tak aj u diviačej zveri - 4068 prípadov. Čo je pre Slovensko veľmi rizikové, sú výskyty na Ukrajine v roku 2018 v blízkosti hraníc s Maďarskom a Rumunskom, resp. u diviakov v Maďarsku v blízkosti hraníc so Slovenskom.

Vzhľadom na zhoršujúcu sa nákazovú situáciu v EÚ, Česi zvažujú sprísniť ochranné opatrenia. Štátna veterinárna správa ČR uvažuje o zavedení povinného testovania dovážaného bravčového mäsa na prítomnosť AMO. V ČR sa zvažuje aj možné oplotenie diaľnice D1 a D2.

AMO je devastujúca vírusová choroba ošípaných, charakterizovaná takmer 100% mortalitou. Na ochorenie neexistuje vakcína. AMO sa prenáša na dlhé vzdialenosti prostredníctvom potravinového odpadu obsahujúceho bravčové mäso. Infekcia v diviačej populácii lokálne pretrváva viac mesiacov.

Dovoz na Slovensko

Nemecko	31017,924
Španielsko	19141,819
Maďarsko	1860,249
Holandsko	1074,559
Poľsko	26278,375
Belgicko	15471,181
Spolu	79 372,926

Návrhy ochranných opatrením pred zavlečením AMO na územie SR:

- Rozšíriť ochrannú zónu pozdĺž celej štátnej hranice s výnimkou vybraných regiónov najmä na severe krajiny a aplikovať ochranné opatrenia v pásme cca 30 km od štátnej hranice.
- Vytýčiť ďalšie zóny intenzívneho odlovu diviakov, prioritne v oblastiach s najväčšou koncentráciou diviačej zvery. (oblasti nad 1 ks na 1 km2, alebo 100 ha)
- Prehodnotiť kmeňové stavy diviakov v nížinných a podhorských oblastiach na nulu a zakomponovať ich do pripravovanej koncepcie poľovníctva na Slovensku.
- **Celoročný cielený lov diviačej zveri bez ohľadu na vekovú kategóriu a pohlavie za účelom monitoringu AMO a znižovania denzity diviačej.**
- **Vyčleniť finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu ako motiváciu na odlov diviakov a prípadnú kompenzáciu poľnohospodárom resp. poľovníckym združeniam.**
- Zakázať voľné chovy ošípaných s možnosťou kontaktu s divou zverou.
- Zriadiť terénne skupiny na kontrolu plnenia opatrení
- Zakázať dovoz tepelne neopracovaného bravčového mäsa
- Zvýšiť monitoring importovaných produktov, trofejí, ktoré by mohli byť prenášačom vírusu
- Bezodkladne prijať všetky navrhované preventívne opatrenia

predseda Zväzu chovateľov ošípaných na Slovensku Andrej Imrich informuje o situácii v sektore

Opatrenia v chovoch ošípaných:

- **Dodržiavať všetky opatrenia pred zavlečením nákazy**
- Ošípané držať v uzatvorených priestoroch.
- Vykonať opatrenia, ktoré zabránia diviakom dostať sa do areálu farmy

Vyčíslenie nákladov a škôd, vyniknutých pri eradikácii chovu ošípaných v prípade výskytu Afrického moru ošípaných v Slovenskej republike (prepočet na 1000 prasníc)

	Položka	Eur
1	Hodnota zvierat	1 274 812,67
2	Škody a náklady	895 212,86
3	Spolu	2 170 025,53
4	Priemerný náklad prepočítaný na 1 prasnicu	2 170,03
5	Priemerný náklad prepočítaný na 1 ošípanú	217,00

4. Finančná stabilita chovov

Produkcia kvalitného slovenského bravčového mäsa bude možná nielen vtedy, ak bude Slovensko naďalej krajinou bez výskytu afrického moru ošípaných. Dôležité bude aj to, aby mali chovatelia ošípaných finančne stabilné svoje chovy. A to bez zachovania podpôr pre sektor chovu ošípaných nepôjde.